

21.2.2020

19-167

Handlingsprogrammet för bättre lagstiftning

I regeringsprogrammet för statsminister Sanna Marins regering ingår en föresats om att utarbeta ett omfattande handlingsprogram för bättre lagstiftning. I samband med detta ska ställningen för rådet för bedömning av lagstiftningen stärkas. Samtidigt utvecklas det i Finland ett system på statsrådsnivå för efterhandsutvärdering av lagstiftningen och beredningen av systemet ska inledas så snart som möjligt.

Regeringsprogrammet innehåller också flera anteckningar om lagberedningens kvalitet eller utvecklingen av den. Enligt regeringsprogrammet ska bland annat lagberedarnas kunskaper om de grundläggande och de mänskliga rättigheterna stärkas på ett målmedvetet sätt. Stödet över ministeriegränserna ska ökas så att det blir möjligt att göra en djupgående bedömning av lagarnas konsekvenser också för människors försörjning, miljön, jämställdheten, de mänskliga rättigheterna och företagens verksamhetsförutsättningar. Grundlagens ställning och den oberoende grundlagstolkningen respekteras och stärks, samtidigt som bedömningen av lagförslagets grundlagsenlighet och konsekvenser effektiviseras och utvidgas.

I regeringsprogrammet för statsminister Marins regering konstateras att konsekvenserna för företagens tillväxt, sysselsättning och främjande av investeringar alltid beaktas i beslutsfattandet. Enligt regeringsprogrammet ska försöket enligt principen "en in, en ut" utvidgas för att stävja ökningen av regleringsbördan. Dessutom har det i regeringsprogrammet skrivits in ett mål om att man på ett långsiktigt sätt underlättar företagens och medborgarnas administrativa skyldigheter. Vad gäller EU-lagstiftningen har man fastställt att den ska vara ändamålsenlig och högklassig. När ny lagstiftning utarbetas ska gammal reglering kritiskt ses över och, i förekommande fall, förenklas. Onödiga administrativa bördor ska undvikas.

Genom bättre lagstiftning eftersträvas utöver högklassig lagberedning också smidig reglering som effektivt når de politiska mål som uppställts för den utan extra bördor för dem som omfattas av regleringen, såsom företag eller medborgare. Handlingsprogrammet för bättre lagstiftning har således ett samband med utvidgningen av försöket En in, en ut. Försöket leds av arbets- och näringsministeriet.

1. Bakgrund

Lagstiftningens kvalitet och utvecklingen av lagberedningen har länge varit ett centralt mål i Finland. Att utveckla lagberedningen och förbättra lagstiftningens kvalitet har ingått i flera regeringars program under de senaste decennierna. Syftet har varit att ta fram högklassig lagstiftning som effektivt förverkligar regeringens mål.

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

21.2.2020

19-167

Varje ministerium svarar för lagberedningens kvalitet inom sitt eget ansvarsområde. Justitieministeriets lagstadgade uppgift är att utveckla lagberedningen i hela statsrådet, medan statsrådets kansli svarar för lagstiftningsplaneringen i statsrådet.

Statsrådet har under flera regeringsperioder tillsatt förvaltningsövergripande utvecklingsprojekt och arbetsgrupper för att främja lagberedningens kvalitet i statsrådet. För åren 2003–2011 tillsatte justitieministeriet arbetsgrupper för utveckling av lagberedningen (SÅKE-grupper) och för 2011–2015 tillsatte justitieministeriet tillsammans med statsrådets kansli en samarbetsgrupp för författningspolitiken. Arbetsgrupperna har haft till uppgift att samordna arbetet med att utveckla lagberedningen i statsrådet, stödja lagberedarnas arbete och främja spridningen av god praxis bland ministerierna, fungera som ett forum för diskussion och informationsutbyte mellan ministeriernas tjänstemän och delta i samarbetet för att ta fram bättre lagstiftning nationellt och i EU.

Åren 2010–2013 genomförde justitieministeriet i samarbete med Jubileumsfonden för Finlands självständighet (Sitra), och med Sitra som medfinansierare, ett treårigt projekt för att förbättra lagberedningsprocessens kvalitet och produktivitet. I projektet utarbetades en elektronisk processhandbok för lagberedning och omarbetades och utvidgades utbildningen för lagberedare.

För att fortsätta det förvaltningsövergripande arbetet med att utveckla lagberedningen tillsatte justitieministeriet en samarbetsgrupp för utveckling av lagberedningen för tiden 2.11.2016–31.3.2019. Sedermera förlängdes samarbetsgruppens mandatperiod till den 31 maj 2019. Samarbetsgruppens verksamhet fokuserade på samarbete med arbetsgruppen för smidigare författningar, förbättring av kvaliteten på konsekvensbedömningen, utveckling av samråd och samarbetet med intressegrupper, bättre lagstiftning i EU, samarbete med OECD:s regleringskommitté och utnyttjande av teknik i lagberedningen samt kompetensutveckling i anslutning till lagberedning.

Som avslutning på sitt uppdrag lade samarbetsgruppen fram förslag om fortsatt arbete. Enligt samarbetsgruppen bör samarbetet för att utveckla kvaliteten på lagberedningen fortsätta och samarbetsgruppen kan i fortsättningen ta en starkare roll för att utveckla planmässigheten och samordningen i statsrådets lagberedningsarbete. En av samarbetsgruppens centrala uppgifter även framöver är att utveckla lagberedarnas kompetens. Dessutom ska samarbetsgruppen främja möjligheterna att utnyttja teknik och digitalisering i lagberedningen och samordna det utvecklingsarbete som hänför sig till detta i statsrådet. Samarbetsgruppen ska i egenskap av samarbetsorgan upprätthålla en god dialog med andra aktörer som har beröringspunkter med statsrådets lagberedning och dess utveckling, fungera som stöd och diskussionsforum för andra utvecklingsprojekt inom lagberedningen, aktivt främja frågor som gäller bättre lagstiftning nationellt, i EU och internationellt samt intensifiera dialogen om bättre lagstiftning nationellt och i EU.

Statsrådets kansli tillsatte för mandatperioden 19.12.2018–31.5.2019 en arbetsgrupp med uppgift att bereda förslag till åtgärder för att förbättra samordningen av och planligheten i beredningen av lagstiftning inom statsrådet samt kvaliteten på beredningsarbetet. Arbetsgruppen utarbetade sitt förslag för att säkerställa statsrådets lagstiftningsplanering, öka personalresurserna inom lagberedningen, stärka utbildningen och kompetensen inom lagberedningen och utveckla en digital plattform för att effektivisera lagberedningen. Den av justitieministeriet tillsatta samarbetsgruppen för utveckling av lagberedningen var styrgrupp för projektet.

2. Handlingsprogrammets mål och tidsplan

Postiosoite
Postadress
Postal Address
Oikeusministeriö
PL 25
FI-00023 Helsinki
Finland

Käyntiosoite
Besöksadress
Office
Eteläesplanadi 10
00023 Helsinki
Finland

Puhelin
Telefon
Telephone
0295 16001
Internat. +358 295 16001

Faksi
Fax
Fax
(09) 160 67730
Internat. +358 9 160 67730

s-posti, internet
e-post, internet
e-mail, internet
oikeusministerio@om.fi
www.oikeusministerio.fi

21.2.2020

19-167

Syftet med handlingsprogrammet är att genom olika åtgärder förbättra lagberedningens kvalitet, planmässighet och öppenhet. Som stöd för handlingsprogrammet utarbetas en separat genomförandeplan.

Handlingsprogrammet och den tillhörande genomförandeplanen har utarbetats i samarbete mellan ministerierna. Handlingsprogrammets mandatperiod är 2020–2023, men det kan också inbegripa projekt som inleds under programmets ordinarie mandatperiod, men som uppskattas sluta vid ett senare datum.

3. Handlingsprogrammets innehåll

I avsikt att förbättra kvaliteten på statsrådets lagberedning utvecklas i handlingsprogrammet

1. lagberedningens planmässighet och lagberedningskunnandet
2. interaktionen och kommunikationen vid lagberedningen
3. konsekvensbedömning av lagberedningen och ett system för efterhandsutvärdering på statsrådsnivå
4. utnyttjandet av teknik och digitalisering vid lagberedningen.

Handlingsprogrammet och genomförandeplanen i samband med det kan kompletteras och uppdateras under mandatperioden.

4. Organisation

Justitieministeriet tillsatte den 14 oktober 2019 en samarbetsgrupp för utveckling av lagberedningen, som fungerar som styrgrupp för handlingsprogrammet. Samarbetsgruppen drar upp riktlinjer, följer upp och utvärderar hur målen i handlingsprogrammet uppnås.

Styrgruppen kan tillsätta underarbetsgrupper för att bereda olika ämnesområden. Underarbetsgrupperna rapporterar regelbundet om sitt arbete till samarbetsgruppen för utveckling av lagberedningen.

Rapporter om arbetet med handlingsprogrammet läggs fram för ministergruppen för utveckling av rättsstaten och den inre säkerheten.

Justitieminister

Anna-Maja Henriksson

Kanslichef

Pekka Timonen